

ZAGRANICZNE SYSTEMY SZKOLNICTWA WYŻSZEGO

PRAKTYCZNY PRZEWODNIK PO UZNAWALNOŚCI WYKSZTAŁCENIA

Publikacja współfinansowana jest przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER).

MATERIAŁ INFORMACYJNY OPRACOWANY PRZEZ
BIURO UZNAWALNOŚCI WYKSZTAŁCENIA – ENIC-NARIC POLSKA

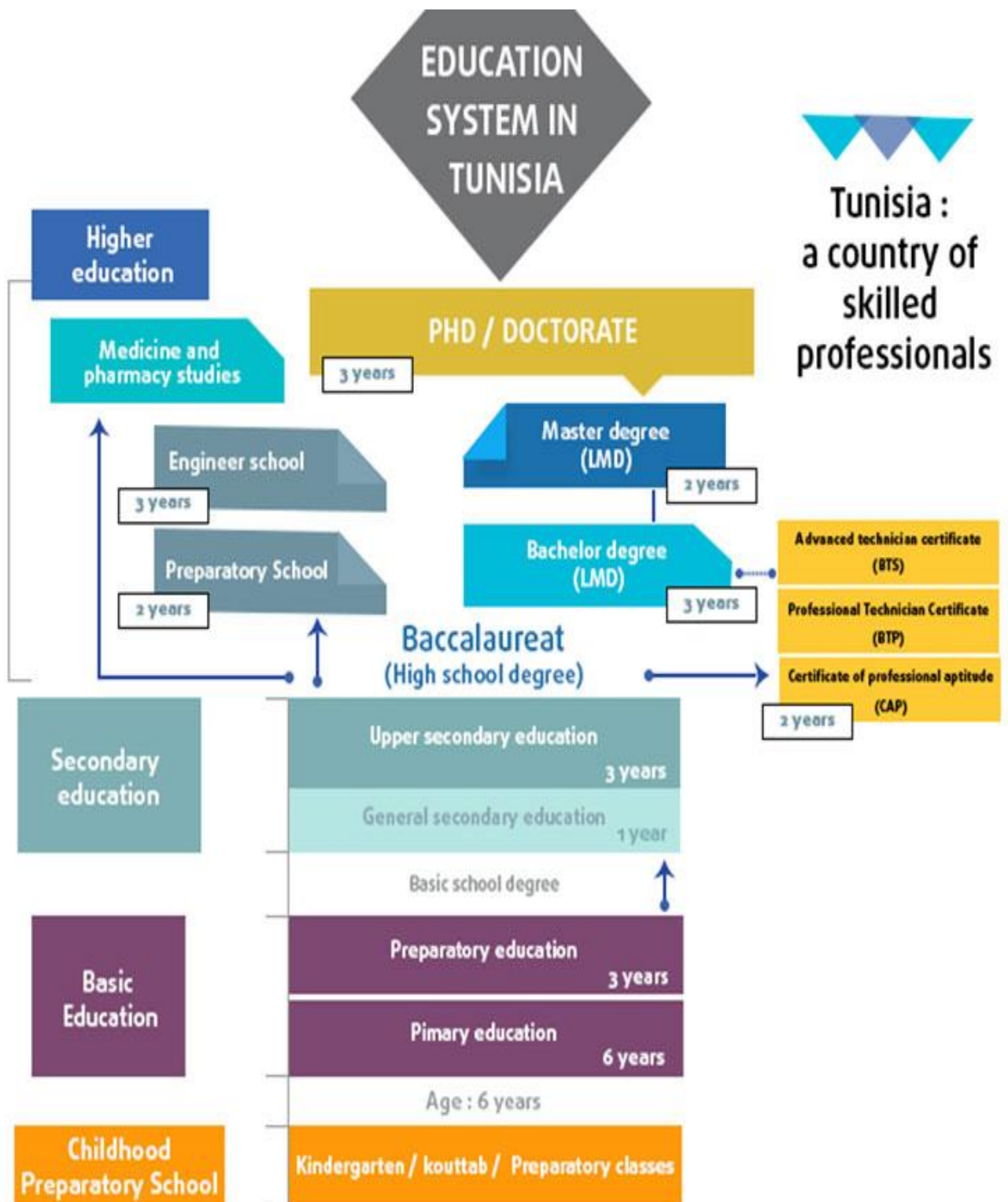
Spis treści

Schemat systemu edukacji Tunezji	3
Dokumenty uprawniające do podjęcia studiów pierwszego stopnia i studiów jednolitych	4
Studia krótkie	4
Studia pierwszego stopnia	4
Studia drugiego stopnia i studia jednolite.....	5
Studia trzeciego stopnia.....	6
Skala ocen	7
Listy uczelni.....	7
Tabela ewaluacyjna tunezyjskich dyplomów	8

Noty prawne

1. Opracowanie udostępnione jest na licencji [Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International \(CC BY-NC-ND 4.0 International\)](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/).
2. Informacje zawarte w opracowaniu służą wyłącznie celom informacyjnym i edukacyjnym i nie stanowią źródła prawa, urzędowej interpretacji przepisów prawa, a także nie są oficjalnym stanowiskiem właściwych organów lub władz.

Schemat systemu edukacji Tunezji

Źródło: <https://www.atct.tn/en/tunisian-education-system>

Dokumenty uprawniające do podjęcia studiów pierwszego stopnia i studiów jednolitych

Kształcenie w szkołach tunezyjskich prowadzone jest w języku arabskim i francuskim. Uczniowie, którzy ukończyli 9-letnią edukację na poziomie gimnazjalnym i otrzymali Diplôme de Fin d'Études de l'Enseignement de Base (Général lub Technique), mogą kontynuować 4-letnią edukację na poziomie ponadśrednim w liceach. Po jej ukończeniu i zdaniu państwowego egzaminu końcowego uczniowie otrzymują dyplom **Baccalauréat** uprawniający ich posiadaczy do ubiegania się o przyjęcie na studia w Tunezji.

Uzyskany w Tunezji dyplom, uprawniający do podejmowania studiów wyższych, podlega w Polsce uznaniu zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2020 r., poz. 1327). Szczegółowe informacje dostępne są na stronie opracowanej przez Departament Współpracy Międzynarodowej Ministerstwa Edukacji i Nauki, właściwy w kwestii uznawalności świadectw: <https://www.gov.pl/web/edukacja/uznawanie-wykształcenia-uzyskanego-za-granica>.

Studia krótkie

Posiadacze dyplomu Baccalauréat lub dyplomu 2-letniego kształcenia zawodowego Brevet de Technicien Professionnel (BTP) mogą kontynuować naukę w Wyższych Instytutach Technologicznych (Instituts Supérieurs des Études Technologiques - ISET) oraz innych instytucjach prowadzących kształcenie zawodowe. Po ukończeniu 2-letniego kształcenia wydawany jest dyplom starszego technika (**Brevet de Technicien Supérieur (BTS)**).

Dyplomy BTS wydane przez ISET oprócz uprawnień zawodowych dają prawo wstępu do tzw. Grandes Écoles Nationales i możliwość uzyskania w skróconym trybie dyplomu studiów jednolitych (Diplôme National d'Ingénieur).

Dyplom potwierdzający ukończenie w Tunezji studiów krótkich nie ma swojego odpowiednika w polskim systemie edukacji i z tego względu nie podlega w naszym kraju formalnemu uznaniu. Po przyjęciu kandydata na studia wyższe pierwszego stopnia polska uczelnia może jednak zaliczyć na ich poczet zajęcia zrealizowane w trakcie trwania ww. programu kształcenia. Zaliczenie zajęć następuje na zasadach określonych w regulaminie studiów.

Studia pierwszego stopnia

Od 2008 roku system szkolnictwa wyższego Tunezji oparty jest na 3-stopniowym systemie (3+2+3, tj. Licence-Master-Doctorat LMD). Kształcenie na poziomie szkolnictwa wyższego prowadzone jest przez uczelnie publiczne i prywatne. Podstawą przyjęcia na studia pierwszego stopnia w Tunezji

jest dyplom **Baccalauréat**. Studia pierwszego stopnia w Tunezji trwają 3 lata (180 kredytów) i kończą się uzyskaniem dyplomu **Licence**. Studia mogą mieć zarówno charakter ogólnoakademicki / badawczy, jak i zawodowy. Po ukończeniu kształcenia o charakterze akademickim wydawany jest dyplom **Licence Fondamentale**, zaś w przypadku studiów o charakterze zawodowym - dyplom **Licence Professionnelle** (zwany również **Licence Appliquée**). Dyplom Licence uprawnia do ubiegania się o przyjęcie na studia drugiego stopnia.

Zgodnie z art. 326 ust. 2 ww. ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce uzyskany w Tunezji dyplom ukończenia studiów, dający w tym kraju prawo do kontynuacji kształcenia na studiach drugiego stopnia, uprawnia w Polsce do kontynuacji kształcenia na studiach drugiego stopnia.

UWAGA: Zgodnie z art. 160 ww. ustawy, na studia podyplomowe mogą zostać przyjęte jedynie te osoby, których dyplomy potwierdzają w Polsce posiadanie wykształcenia wyższego na podstawie art. 326 ust. 1 lub których dyplomy zostały uznane w oparciu o przepisy o nostryfikacji.

Polski odpowiednik tunezyjskiego dyplomu, uzyskanego po ukończeniu studiów pierwszego stopnia, może zostać ustalony w drodze nostryfikacji, w oparciu o rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 28 września 2018 r. w sprawie nostryfikacji dyplomów ukończenia studiów za granicą oraz potwierdzania ukończenia studiów na określonym poziomie (Dz. U. poz. 1881).

Studia drugiego stopnia i studia jednolite

Od 2008 roku system szkolnictwa wyższego Tunezji oparty jest na 3-stopniowym systemie (3+2+3, tj. Licence-Master-Doctorat LMD).

Wstęp na studia drugiego stopnia mają posiadacze dyplomów Licence. Studia trwają 2 lata (120 kredytów) i kończą się uzyskaniem dyplomu **Mastère**. Wśród oferowanych programów można wyróżnić programy o charakterze akademickim oraz programy o charakterze akademicko - zawodowym. Po ukończeniu kształcenia o charakterze akademickim wydawany jest dyplom **Mastère Recherche** zaś w przypadku studiów o charakterze akademicko-zawodowym - dyplom **Mastère Professionnel** (zwany również **Mastère Appliquée**). Warunkiem ukończenia studiów, zwykle jest napisanie pracy dyplomowej, realizacja projektu badawczego lub odbycie praktyki zawodowej. Dyplom Mastère uprawnia do ubiegania się o przyjęcie na studia doktoranckie.

W Tunezji prowadzone są również studia jednolite, które trwają w zależności od kierunku od 5 do 6 lat. Studia na kierunkach inżynierskich kończą się uzyskaniem dyplomu **Diplôme National d'Ingénieur / Diplôme d'Ingénieur d'Etat**. Kształcenie prowadzące do jego uzyskania prowadzone jest w szkołach typu grandes écoles oraz szkołach inżynierskich, działających przy uniwersytetach. Studia te co do zasady trwają 5 lat, jednak mogą też być krótsze, jeśli np. przyjęcie na nie nastąpiło w oparciu o dyplom ukończenia studiów krótkich (BTS). Dyplom Ingénieur uprawnia do ubiegania się o przyjęcie na studia doktoranckie

Na studiach jednolitych odbywa się również kształcenie na kierunku lekarskim, dentystycznym, weterynaryjnym, farmaceutycznym oraz architekturze. Studia trwają łącznie 6 lat. Po ukończeniu studiów lekarskich oraz odbyciu stażu, wydawany jest **Diplôme National de Docteur en Médecine**.

Po ukończeniu studiów na kierunku dentystycznym, farmaceutycznych oraz weterynaryjnym wydawane są odpowiednio: **Diplôme National de Docteur Dentaire**, **Diplôme National de Docteur en Pharmacie** oraz **Diplôme National de Docteur Vétérinaire**. Studia na kierunku architektura kończą się uzyskaniem **Diplôme National d'Architecte**. Powyższe dyplomy dają w Tunezji prawo do wykonywania zawodu oraz do uprawniają do ubiegania się o przyjęcie na studia doktoranckie

Zgodnie z art. 326 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce uzyskany w Tunezji dyplom ukończenia studiów, dający w tym kraju prawo ubiegania się o nadanie stopnia doktora, uprawnia w Polsce do kontynuacji kształcenia na studiach drugiego stopnia lub ubiegania się o nadanie stopnia doktora.

UWAGA: Zgodnie z art. 160 ww. ustawy, na studia poddyplomowe mogą zostać przyjęte jedynie te osoby, których dyplomy potwierdzają w Polsce posiadanie wykształcenia wyższego na podstawie art. 326 ust. 1 lub których dyplomy zostały uznane w oparciu o przepisy o nostryfikacji.

Polski odpowiednik tunezyjskiego dyplomu, uzyskanego po ukończeniu studiów drugiego stopnia lub studiów jednolitych, może zostać ustalony w drodze nostryfikacji, w oparciu o rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 28 września 2018 r. w sprawie nostryfikacji dyplomów ukończenia studiów za granicą oraz potwierdzania ukończenia studiów na określonym poziomie.

Studia trzeciego stopnia

Doktorat jest najwyższą kwalifikacją z zakresu szkolnictwa wyższego, jaką można uzyskać w Tunezji. Warunkiem wstępu na studia doktoranckie jest posiadanie dyplomu Mastère, Diplôme National d'Ingénieur lub Diplôme National d'Architecte, Diplôme National de Docteur en Médecine, Diplôme National de Docteur en Médecine Dentaire, Diplôme National de Docteur Vétérinaire i Diplôme National de Docteur en Pharmacie. Studia doktoranckie trwają od 3 do 5 lat. W czasie ich trwania doktorant prowadzi pracę badawczą, publikuje artykuły w pismach naukowych oraz przygotowuje rozprawę doktorską. Po jej obronie nadawany jest stopień **Doctorat**.

Polski odpowiednik tunezyjskiego stopnia naukowego może zostać ustalony w drodze nostryfikacji, w oparciu o rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 28 września 2018 r. w sprawie nostryfikacji stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki nadanych za granicą (Dz. U. 2018 poz. 1877).

Skala ocen

W Tunezji funkcjonuje jednakowa dla szkolnictwa średniego i wyższego skala ocen, wg której minimalna, wymagana do zaliczenia ilość punktów wynosi 10:

Skala punktowa	Opis	Znaczenie
16-20	Très bien	Bardzo dobrze
14-15.9	Bien	Dobrze
12-13.9	Assez bien	Dość dobrze
10-11.9	Passable	Dostatecznie
0-9	Fail	Niedostatecznie

Listy uczelni

Listy uznanych w Tunezji uczelni państwowych dostępne są na:

- stronie tunezyjskiego Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego i Badań Naukowych MESRS (strona prowadzona w języku arabskim; aby wejść na listę uczelni państwowych należy użyć prawego przycisku myszki, skorzystać z opcji tłumaczenia na język polski i wybrać link „Uniwersytety” http://www.mes.tn/annuaire.php?code_menu=22). Lista uczelni prywatnych dostępna jest tylko w języku arabskim w pliku PDF [file:///C:/Users/admin/Downloads/prive_ar_19_20%20\(3\).pdf](file:///C:/Users/admin/Downloads/prive_ar_19_20%20(3).pdf),

-stronie World Higher Education Database <https://whed.net/home.php>.

Tabela ewaluacyjna tunezyjskich dyplomów

Tabela ewaluacyjna tunezyjskich dyplomów Nazwy arabskie nadawanych w Tunezji dyplomów/tytułów znajdują się w systemie KWALIFIKATOR <https://kwalifikator.nawa.gov.pl/>.

UWAGA: Informacje nt. uprawnień do kontynuacji kształcenia dotyczą dyplomów ukończenia studiów, z zaliczeniem wszystkich przedmiotów na ocenę co najmniej 10.

Nazwa dyplomu/kwalifikacji	Uznanie dyplomu w celu kontynuacji kształcenia w Polsce	Uznanie w innych celach
Brevet de Technicien Supérieur (BTS)	Możliwość zaliczenia okresu studiów na poczet studiów pierwszego stopnia.	Brak odpowiednika w polskim systemie edukacji
Licence Fondamentale Licence Professionnelle/Licence Appliquée	Możliwość kontynuacji kształcenia na studiach drugiego stopnia. UWAGA: Przyjęcie na studia podyplomowe możliwe jest wyłącznie po określeniu polskiego odpowiednika w drodze nostryfikacji.	Nostryfikacja
Mastère Recherche Mastère Professionnel/ Mastère Appliquée Diplôme National d'Ingénieur Diplôme d'Ingénieur d'Etat Diplôme National d'Architecte Diplôme National de Docteur en Médecine Diplôme National de Docteur en Médecine Dentaire Diplôme National de Docteur Vétérinaire Diplôme National de Docteur en Pharmacie	Możliwość kontynuacji kształcenia na studiach drugiego stopnia, a także na studiach doktoranckich, w szkole doktorskiej lub do wszczęcia postępowania w sprawie nadania stopnia doktora. UWAGA: Przyjęcie na studia podyplomowe możliwe jest wyłącznie po określeniu polskiego odpowiednika w drodze nostryfikacji.	Nostryfikacja
Doctorat	Nostryfikacja	Nostryfikacja